

Syyrin Sanomat *2024*

Paimion parantolan edessä. Vasemmalla Erkki Kuivajärvi, keskellä Kirsti Kuivajärvi ja vasemmalla Jukka Lindsted. Kuva: Terhi Kuivajärvi

SISÄLLYS

TOIMITTAJALTA.....	3
HYVÄT SUKULAISET.....	4
KUULUMISIA SÄÄTIÖLTÄ.....	6
TUTUSTU SUVUN NUOREEN: LILJA LIUKKONEN ESITTÄYTYY.....	7
MATTI ÄÄRILÄN DIAKUVA-ARKISTOSTA BONGATTUA.....	9
SUKURETKI PAIMION PARANTOLAAN.....	10
KOTISEUTUNEUVOKSEN TUOTTELIAS ARKI.....	14
KUMMITÄTINI MAILA PUNTTALAN ESKOLA.....	19
RIKHARD-SETÄ YLÖJÄRVEN SUOJASSA.....	23
MATILDA IHAMUOTILAN MUISTOSÄÄTIÖN MYÖNTÄMÄT APURAHAT.....	26
SUKUSEURAN JOHTOKUNTA 2024.....	27

TOIMITTAJALTA

Hyvä lukija,

Tervehdys toimittajalta! Käsissäsi on uunituore lehti. Kävin haastattelemassa sanomien ensimmäistä päätoimittajaa Marja-Riitta Perttulaa, jonka eläkepäivät ovat kaikkea muuta kuin hiljaiseloa. Sukuseuran hallituksen uusi jäsen, Tuulikki Koskinen, joka hyppäsi suoraan varapuheenjohtajan saappaisiin kertoo Eskolan sukutilasta. Meeri Ihamuotila muistelee Rikhard-setää. Luin jutun oikein kernaasti, olipa mielenkiintoista. Kiitos, Meeri ja Kirsti.

Ensi syksynä sukuseuran vuosittainen retki pidetään **6.9.2025 Helsingissä, Tamminiemessä**. Aloitetaan tapaaminen **klo 11** yhteisellä ruokailulla Cafe Adjutantissa, jonka jälkeen pääsemme tutustumaan Tamminiemen saloihin tunnin pituisella opastetulla kierroksella. Opastus ja ravintola ovat esteettömiä. Päivä päättyy kokoukseen. Omavastuuosuus on aikuisilta 20 euroa ja alle 12-vuotiaat pääsevät ilmaiseksi. **Sitovat ilmoittautumiset ja erikoisruokavaliot tulee ilmoittaa 14.8.2025 mennessä.**

Kiitän lämpimästi lehteen kirjoittaneita sukulaisia.

Hyviä lukuhetkiä ja rauhallista joulunaikaa!

Syyrin Sanomien toimittaja,

Sini Fabre

HYVÄT SUKULAISET,

Joulu on meille kaikille erityinen aika. Se on aikaa, jolloin voimme pysähtyä, muistella mennyttä ja katsoa toiveikkain mielin

tulevaan. Joka vuosi tämä juhla muistuttaa meitä siitä, kuinka tärkeitä yhteiset hetket ja perinteet ovat. Vaikka maailma ympärillämme voi toisinaan tuntua levottomalta ja haasteelliselta, on tärkeää muistaa, että me voimme vaikuttaa omaan elämäämme ja ympärillämme oleviin ihmisiin positiivisesti.

Yksinäisyys voi koetella ketä tahansa, mutta joulun aikaan se voi tuntua erityisen musertavalta. Monet ihmiset saattavat kokea, ettei heillä ole ketään, kenen kanssa jakaa tämä erityinen aika ja siksi on tärkeää, että muistamme läheisiämme joulutervehdyksillä.

Ukrainan ja Venäjän välinen sota on kestänyt jo yli tuhat päivää. Israelin ja Gazan välinen sota jatkuu edelleen. Uutisista saamme päivittäin lukea ohjuskuista ja niiden tuhoista. Rauha on kummassakin sodassa kaukana mutta onneksi on kuitenkin alettu neuvotella mahdollisesta aselevosta. Laihakin sopu on aina parempi kuin lihava riita. Sodassa ei voita kukaan, vaan kaikki häviävät. Aika näyttää mitä tapahtuu, kun Yhdysvalloissa vaihtuu presidentti. Miten käy Ukrainan aseavulle, Natolle ja millaiset tullit tulee eurooppalaisille tuotteille. Myös Suomi on joutunut Venäjän hybridihyökkäyksien kohteeksi. Itämerellä on tahallisesti katkottu tietoliikennekaapeleita ja vaurioitettu kaasuputkea. Viimeaikaiset Nordeaan kohdistuneet kyberhyökkäykset ovat Venäjän aikaansaamia, ja itärajamme on edelleen suljettu.

Kesäretkemme kohteena oli Alvar Aallon suunnittelema Paimion parantola. Tämä hieno funkisrakennus toimi tuberkuloosiparantolana vuodesta 1933 alkaen aina 1960-luvulle saakka. Tuberkuloosi oli yksi merkittävimmistä kuolinsyistä, erityisesti nuorten työikäisten keskuudessa. Estääkseen taudin leviämisen terveydenhuolto päätti eristää sairastuneet potilaat parantoloihin, joissa he saivat terveellistä ruokaa, raitista ilmaa ja auringonvaloa sekä tarvittaessa lääkitystä. Parantoloiden ympäristö oli suunniteltu vähentämään tartuntavaaraa ja edistämään potilaiden toipumista. Onneksi tilanne alkoi kuitenkin muuttua, kun tuberkuloosilääkkeet saatiin käyttöön ja

aloitettiin rokotukset. 1960-luvulle mennessä parantoloiden toiminta alkoi siirtyä muiden keuhkosairauksien hoitoon, kun tuberkuloosin leviäminen väheni huomattavasti.

Ensi syksyn sukkokous järjestetään lauantaina 6.9.2025 Helsingissä. Kokouskutsu on tässä lehdessä, joten varatkaa se ajoissa kalenteriin.

Matilda Ihamuotilan Säätiön apurahahakemus ja tarvittavat täyttöohjeet löytyvät Syyrin sukuseuran kotisivuilta. Säätiön sihteeri on toivonut, että hakemus täytetään sähköisesti ja toimitetaan sähköpostin liitteenä osoitteeseen **sihteeriihamuotila@outlook.com**. Hakuaika päättyy 30.9.2025.

Ilmoittakaa minulle osoitteenmuutokset, sähköpostiosoitteenne, sukuun syntyneet ja edesmenneet henkilöt, jotta tieto sukulaisista olisi ajan tasalla. Ohessa on jäsenmaksulomake (ei koske kunnia-/ainaisjäseniä). Lopuksi muistuttaisin, että jouluna on hyvä muistaa vähäosaisia ja yksinäisiä. Kaikilla ei ole asiat yhtä hyvin kuin monella meistä.

Haluan toivottaa teille kaikille rauhallista ja iloista joulua sekä onnellista uutta vuotta 2025. Pidetään huolta toisistamme ja muistetaan, että yhdessä olemme vahvempia.

Jukka Kahila, sukuseuran puheenjohtaja

Saajan tilinumero	Liedon Osuuspankki FI64 4713 1020 0186 75	JÄSENMAKSU 2023 Yksin asuva 10 € Perhejäsenmaksu 30 € Alle 18 v ei jäsenmaksua Merkkaa maksavien perhejäsenten nimet	
Saaja	Syyrin Sukuseura		
Maksaja			
Tililtä nro		Eräpäivä	Euro

KUULUMISIA SÄÄTIÖLTÄ

Matilda Ihamuotilan muistosäätiö lähestyy jo eläkeikää, täyttihän säätiö tänä vuonna 58 vuotta. Säätiön perusajatuksena on ollut tukea suvun opiskelijoita, säädekirjan mukaan, olivatpa opiskelut mitä laatua tahansa. Myös suvun yhtenäisyyden tukeminen on ollut tärkeää, ja säätiö onkin avustanut Syyrin sukuseuraa.

Säätiön alkupääoma on perustunut asunto-osakkeista ja muista sijoituksista, kuten pörssiosakkeista. Jotta tukea voidaan antaa, onkin tärkeää, että pääoma tuottaa ja pysyy. Näinä aikoina se onkin ollut hieman haastavaa koska Suomen talous on ollut alavireistä.

Pörssikurssit ovat heiluneet, ja asuntoja on ollut hankalampaa vuokrata. Olemme pystyneet kuitenkin jakamaan stipendejä entisellä tasolla.

Kuten edellisinä vuosinakin osassa hakemuksista ei ollut saatekirjettä ja tarvittavia lisätietoja. Hallituksessa annoimme armon käydä tällä kertaa. Jos ensi vuoden hakemuksia ei tehdä oikein, tulemme vähentämään/poistamaan stipendin.

Matilda Ihamuotilan muistosäätiö luovutti 17.12.1980 Suomen Kulttuurirahastolle omaisuutta, joka toimi Matilda Ihamuotilan nimikkorahaston alkupääomana. Rahaston ohjesäännön mukaan myönnettävistä apurahoista lausuu kantansa myös erillinen nimikkorahastoa koskeva hoitokunta.

Suomen Kulttuurirahastolle on osaltaan päättänyt 10.6.2024 pitämässään kokouksessa siitä, että ohjesääntöjä muutetaan siten, että em. hoito- ja toimikunnat lakkautetaan 1.10.2024 lukien. Tämä tarkoittaa, että nimikkorahastosta jaetaan stipendejä rahaston ohjesäännön mukaisesti, mutta ilman hoitokuntaa.

Toivon suvun jäsenille hyvää vuotta 2025 ja toivon, että osallistutte suvun tapahtumiin ja pidätte suvun yhteisöllisyyttä yllä.

Matilda Ihamuotilan muistosäätiön hallituksen pj,

Timo Syrjänen

TUTUSTU SUVUN NUOREEN: LILJA LIUKKONEN ESITTÄYTYY

Olen Lilja Liukkonen, 17-vuotias ja kotoisin Hämeenlinnan Hauholta. Kuulun A-sukuhaaran.

Mieluisin muistoni peruskoulusta on kaverit ja pienen paikkakunnan yhteishenki. Mieluisin kouluaineeni oli liikunta ja historia. Tällä hetkellä opiskelen talotekniikkaa Hämeenlinnan ammattiopisto Tavastiassa. Talotekniikasta valmistuu putkiasentajia. Tulevaan työnkuvaani kuuluvat LVI eli ilma-, vesi- ja lämpöjärjestelmiin liittyvät asennukset, korjaukset, puhdistukset, saneeraukset ja huolto sekä järjestelmien säätämiset ja päivitykset. Kohteet ovat eri kokoisista tehtaista ja liikekiinteistöistä yksityisasuntoihin. Työtehtävät ovat fyysisiä, ja ala onkin miesvoittoinen. Tällä hetkellä täällä Hämeenlinnassa alaa opiskelee yksi tyttö minun lisäksi. Alallani tulevaisuuden työtilanne näyttää hyvältä.

Vapaa-ajalla olen kavereiden kanssa, töissä kerho-ohjaajana ja vanhainkodissa virikeohjaajana. Meillä on koira, jonka nimi on Tomi. Tomi on 6-vuotias jackrusselinterrieri. Koiran kanssa tulee vietettyä paljon aikaa niin kotona kuin ulkona lenkilläkin.

Suku merkitsee minulle paljon. Suvun hyvin dokumentoitu historia ja nykyhetken tiedot suvun eri vaiheista antavat arvostusta joukolle, johon kuulun. Sukusäätiöltä saamani avustukset ovat auttaneet minua opinnoissani.

Toivoisin näkeväni itseni kymmenen vuoden päästä diplomi-insinöörinä ja perheellisenä.

Jos joutuisin autiolla saarelle, ottaisin mukaani koiramme Tomin, tulentekovälineet ja kalastustarvikkeet. Ehkä niillä selviäisin.

MATTI ÄÄRILÄN DIAKUVA-ARKISTOSTA BONGATTUA

Teksti: Pirkko Laakso

Hevospuomi

Kansalaissodan aikaan punaiset ottivat valkoisia kiinni ja lukitsivat kuvan hevospuomiin Toijalan asemalla. Yksi lukituista oli Johan Hemming Äärilä (1886 – 1941). Sääksmäen Terisen talosta (Kustaa Ihamuotilan tila) punaiset, työväkeen kuuluvat, tulivat vapauttamaan ainakin Johanin, vaikka tämä olikin eri puolta. Mutta Johan kuului Terisen väkeen. Johan vihittiin vuonna 1926 Katri Kaveniuksen kanssa, ja he saivat neljä lasta: Jaakko, Mauri, Leena ja Matti Äärilä. Kuvan poika on Maurin poika Jorma Äärilä, kuvan otti Mauri Äärilä ehkä joskus 60-luvun lopulla.

Luhti

Luhti sijaitti Ruskolla Wähä-Äärlän tilalla. Sitä voi käydä katsomassa Yläneen kotiseutumuseossa. Kuvan otti Matti Äärilä joskus 60-luvun lopulla.

Pakulan Musjne

Musjne on Syyrin Taatan kävelykeppi, joka on siirretty Pakulan museoon. Nuppi lähtee kiertämällä irti ja sisältä löytyy salalokero. Joulupukkikin on lainannut keppiä. Kuvan otti Matti Äärilä.

SUKURETKI PAIMION PARANTOLAAN

Teksti ja kuvat : Kirsti Kuivajärvi ja Sini Fabre

Syyskuun toisena lauantaina teimme sukuretken Paimion parantolaan. Aloitimme ruokailulla, jonka jälkeen oli vuorossa tunnin mittainen opastettu kierros. Parkkipaikalta avautuu hieno näkymä Aino ja Alvar Aallon arkitehtoniseen mestariteokseen, joka yllättää vierailijoita toinen toistaan mielenkiintoisimmilla yksityiskohdilla.

Parantolan pääsisäänkäynnin katos muistuttaa keuhkoa, sillä parantolassa hoidettiin varsinaissuomalaisia keuhkotautiin sairastuneita. Jylhien mäntyjen suojassa sijaitseva tuberkuloosisairaala on Aaltojen vuonna 1929 suunnittelema, ja se valmistui 1933. Aino ja Alvar Aalto halusivat rakennuttaa 'terveyden katedraalin', jossa oli mietitty, miten hyödyntää maksimaalisesti uusia tutkimustuloksia, joiden mukaan tuberkuloosin hoitoon tarvittiin paljon läpivetoa ja auringonvaloa.

Koska tuolloin ei ollut vielä lääkettä tuberkuloosiin, potilaita makuutettiin parantolan parvekkeella pari kertaa päivässä, myös pakkasilla. Potilailla oli hallimakua eli makaamista varten pukit eli sängyt, joiden päällä oli muhurainen patja, turkispussi ja armeijan vanhoja vilttejä.

Penisilliini keksittiin vasta myöhemmin ja se saatiin Suomeen käyttöön 1940 – 50 -lukujen vaihteessa. Hoitona Paimion parantolassa oli siis alkuaikoina lähinnä lepo, ulkona makuutukset ja kävelyt.

Sukulaisia ihastelemassa Paimion parantolan pienoismallia.

Sängyt, ovenkahvat, kaapit, tuolit olivat kaikki Aaltojen suunnittelema. Huoneissa olevat pesualtaat oli suunniteltu niin, ettei roiskeveden ääni kuulu. Potilailla oli omat sylkykupit, joiden kanssa he kulkivat ja kävivät itse tyhjentämässä ne. Kuuluisa Aaltojen Paimio-tuoli syntyi rakennusvaiheen aikana. Sitten syntyi myös se hoidollinen, hieman samannäköinen tuoli, joka oli erityisesti suunniteltu keuhkopotilaille. Tuossa kädet laitettiin taaksepäin putkeen. Tässä asennossa piti olla helppo hengittää. Parantolan lääkäri suunnitteli tätä tuolia yhdessä Alvar Aallon kanssa.

Parantolan erikoisuus tuohon aikaan oli maisemahissi, jonka seinät olivat lasia. Parantolan värimaailma on hyvin spesiaali ja värikäs, ja se oli suunniteltu hoidollisesti. Värien ajateltiin voimaannuttavan potilaita. Esimerkiksi kerrosten väliset rappuset olivat keltaiset. Aino Aalto suunnitteli väritystä, ja rappusten voimakas keltainen väri tuli Alvarille hieman yllätyksenä.

Parantolassa aika kävi välillä pitkäksi. Alla on 1950-luvun päiväjärjestys, jota tuli noudattaa sääntillisesti.

Klo 7 Vuoteesta nousu

Klo 7-8 Peseytyminen ja sängyn petaaminen
Klo 8.15 1. Aamiainen (puuro ja lasi maitoa)
Klo 8.30-9.30 Kävely tai työ
Klo 9.30-11 Hallimakuu
Klo 11.15 2. Aamiainen
Klo 12-14 Hiljainen halli
Klo 14.15 Kahvi tai tee
Klo 14.30 – 16 Kävely tai työ
Klo 16 – 17.30 Hallimakuu
Klo 18 Päivällinen
Klo 18.30 – 20.30 Kävely, opiskelu ym. harrastukset
Klo 21 Paluu huoneisiin
Klo 21.30 Nukkumaanmeno, valot sammutetaan. (1986: 32 – 33)

Elämä parantolassa poikkesi melkoisesti siviilielämästä. Monen mielestä sääntöjä oli turhan paljon. Huoneissa ei saanut seurustella, siihen oli varattu oma aika. Rangaistuksena saattoi joutua ylipapan eli yllilääkärin puhuteltavaksi, pahimmassa tapauksessa sai lähtöpasseit parantolasta. Vapaa-ajalla seurusteluhuoneissa pelattiin koronaa ja korttipelejä, leikittiin, tehtiin käsitöitä ja luettiin lehtiä. Juhliakin järjestettiin (1986: 89). Parantolassa lumpusteltiin eli solmittiin ystävyys-suhteita, ja romansseja syntyi. Lumputuksella tarkoitettiin seurustelua. Jonkun tiedon mukaan sana juontuu siitä, kun oli tapana lähteä seurustelemaan läheiselle lammelle, jossa oli lumpeenlehtiä. (1986: 79) Vaikka henkilökunnan ja potilaiden väliset romanssit olivat kiellettyjä, hoitaja ja potilas saattoivat avioitua potilaan päästyä parantolasta. (1986: 87) Parantolan synkimpiin hetkiin eli huonetoverin poismenoon oltiin totuttu. Osa parantui ja pääsi kotiin, osa taas oli niin huonossa kunnossa, että joutui palaamaan kotiin. Kotiin päässeille parantuneille potilaille pidettiin lähtöseremonia lähtölauluineen päivineen. Oli mieltä ylentävää seurata lähtöseremoniaa, sillä parantolaan jääneille jäi kytämään toivo siitä, että mahdollisesti itsekkin pääsee jonain päivänä terveenä kotiin. (1986: 136).

Lähteet:

Paimion parantolan sivut: <https://paimiosanatorium.com/fi/parantola/historia/> (6.12.)

NENOLA, Aili. 1986. Parantolaelämää. Keuhkovammaliitto

KOTISEUTUNEUVOKSEN TUOTTELIAS ARKI

Kuvat: Marja-Riitta Perttula

Toimitus kävi haastattelemassa Syyrin sanomien ensimmäistä päätoimittajaa, kotiseutuneuvos Marja-Riitta Perttulaa.

Mitä eläkepäiviisi kuuluu?

Olen ollut eläkkeellä jo parikymmentä vuotta. Voimia oli, ja alkuvuosina kirjoitin näytelmiä, aika montakin. Varhaisin oli **Lanttukenraali**, joka kertoi siirtolaisten tulosta Lietoon sodan jälkeen. Haastattelin Lietoon muuttaneita karjalaisia nauhalle toistakymmentä tuntia. Sain kirjoittamiseen jopa Kulttuurirahaston apurahan. **Balladi Tootulan Jalmarista** kertoo kieltolain ja kyyditysten ajasta. Rosvotarina **Sika-Kyösti** vaati paljon pohjatöitä sekin. Tarina oli kuulunut myös Eva Ihamuotilan lapsuuteen, ja häneltä löytyi vanhoja lehtileikkeitä, joista sain lisää tietoa. Kansallisrunoilijamme J. L. Runeberg on viettänyt yhden kesän Liedon pappilassa professori Laguksen lasten kotiopettajana v.1823. Runoilijan tuloksettomasta susijahdista kertoo näytelmä **Runeberg ja Liedon susi**. Agricolan juhluvuonna Opetushallitus pyysi kirjoittamaan näytelmän yläkouluun ja lukioon. Näytelmän nimi on **Agricola ja se uusi**. Siitä oli katkelmia television Agricolan juhluvuosi –ohjelmissa Turun Juhana Herttuan lukiolaisten esittämänä. Muuallakin Suomessa näytelmä nähtiin, jopa Tarton yliopiston suomen kielen opiskelijat tilasivat tekstin. Viimeinen näytelmäni **Santaa sokkeliin** kertoo Liedon kivikirkon rakentamisesta 1400-luvun lopulta. Siihen liittyy paljon hauskaa perimätietoa. Tätä näytelmää ei ole esitetty.

Paikannimet ovat aina kiinnostaneet minua. Liekö suvun rasietta, kun äitini serkku Lauri Posti oli itämerensuomalaisten kielten professori. Hän keräsi aikanaan Liedon nimistöä Suomen nimiarkistoon. Isoisäni Juho Pakula oli myös kiinnostunut kotiseudun menneisyydestä ja paikallisesta murteesta, jonka sanaselityksiä hän lähetti Sanastaja-nimiseen lehteen. Minullekin isoisä näitä tarinoita kertoi. Suomen kielen opiskelun yhteydessä keräsin runsaasti Liedon paikannimiä yliopiston arkistoon ja Suomen nimiarkistoon. Gradua professori ei kuitenkaan antanut aiheesta tehdä, sillä ala oli hänen mukaansa keskitetty Helsingin yliopistoon.

Kotiseudun nimistö jäi kuitenkin kiinnostamaan. Opetin niitä oppilaille ja kirjoittelin lehtiartikkeleita. Akateemikko Lauri Postin kanssa käytiin nimistä puhelimitse pitkiä keskusteluja. Eläkevuosina kokosin lehtijutuista teoksen **Liedon paikannimiä ja tarinoita**. Ensimmäinen painos

ilmestyi kahdeksan vuotta sitten. Kunta lahjoitti teoksen jokaiselle valtuutetulle, ja uusiakin painoksia – melko pieniä toki – on otettu useita. Kotiseututyöstäni presidentti Niinistö myönsi minulle kotiseutuneuvoksen arvonimen.

Parhaillaan on menossa Aurajoen matkailutiehanke, jota on tehty jo pitempään. Digitoituja opastuksia voi tulevaisuudessa ladata kännykkään ja kuunnella retkeillessään Aurajoen matkailutietä. Meillä oli juuri kokous aiheesta ja joulun jälkeen katsotaan mitä siitä seuraa.

Toinen kuluneen syksyn iso työ koski koululaitosta. Vuonna 1967 Lieto alkoi kokeilla yhdentoista muun kunnan mukana peruskoulua. Uutta koulumuotoa varten Liedossa kirjoitettiin äidinkielen, englannin kielen ja biologian oppikirjoja. Me Lieto-oppaat järjestimme valtuustosalissa noiden vuosien luento- ja muisteluillan Kokeiluajan opettajia - nyt yli kahdeksankymppisiä – oli mukana useita. Kokeiluperuskoulun ajan oppilaita oli mukana paljon. He olivat kaikki pitäneet 70-vuotisjuhlansa. Muisteltavaa olisi ollut vaikka kuinka paljon, mutta aika loppui kesken. Riemullinen jälleennäkemisen tilaisuus kerta kaikkiaan.

Miten aikoinaan päädyit Syyrin Sanomien toimittajaksi?

Kyllähän sitä äidinkielen opettajana tämmöisiin mukaan ajautuu. Minulla oli nuoruusvuosilta myös sanomalehden toimittajan kokemusta. Matti Äärilä Kaks Kerrasta oli asiasta erittäin innostunut, hän kuvasi ja kirjoitti murrepakinoita. Matti muistaakseni keksi myös lehtemme nimen. Mikko Ihamuotila oli tehnyt sukutaulun selvittääkseen, keitä sukuun kuului. Lehden tehtävä oli kertoa suvun jäsenistä, sillä emme suinkaan tunteneet toisiamme, kun olimme hajaantuneet eri puolille Suomea. Henkilötarinat, sukuhaarojen vaiheet, merkkihenkilöt, siinä aiheita. Sukulaisista oli olemassa kerättyä muistitietoa. Eva Ihamuotila kirjoitti kaksikin kirjaa omasta sukuhaarastaan.

Kerran sain Ruskon sukuhaaralta nipun sota-ajan kirjeitä. Tuorin talon poika Tauno Vainio kirjoitti sodasta äidilleen ja isälleen. Hänen palvelupaikkansa oli tykistö, Auran patteristo. Sain eräältä armeijan upseerilta hän laatimansa Auran patteriston historiikin, jota vertasin sitten kirjeisiin. Koetin selvittää, missä Tauno ja tykistö liikkuvat. Kirjeissä tykkimies ei voinut tarkkaa sijaintia mainita. Kirjeistä ilmenevä huolenpito kotipuolen asioista ja vanhempien jaksamisesta painui mieleeni, samoin vanhempien huoli pojastaan.

Akateemikko Lauri Postin muistonumero teetti myös kovasti pohjatöitä. Näitä tein oman työn ohella. Olin lukion äidinkielen opettaja ja töitä oli ihan valtavasti. Olin myös yksinhuoltaja, mutta onneksi poikani Juha oli niin iso, että oli jo omillaan. Sen lisäksi olin kunnallispolitiikassa ja

kaikenlaisia puheenjohtajuuksiakin oli. Oli pakko lopettaa lehden toimittaminen, että jaksoi eteenpäin.

Touhua siis riittää arjessa.

Kyllä riittää. Käyn kahdessa kirjakerhossa. Toinen on Liedon kirjastossa ja toinen Pappilassa. Reissailut ovat kyllä jääneet. Matkatoverit, joiden kanssa matkoja tein, ovat edesmenneet. Kuntosali on ihan naapurissa. Eläkeliitolla on tilaisuus joka toinen viikko ja se järjestää teatterimatkoja ja retkiä. Vasta uudistetussa Liedon kirkossa on korkeatasoisia konsertteja. Poikani, asianajaja Juha Saaren perhe asuu Sallassa, eli Rovaniemeltä vielä parisen sataa kilometriä itään. Omalla autolla en niin kauas enää lähde, mutta junallahan pääsee. Täytyy kunnioittaa pohjoisen ihmisiä. Kaikkialle on pitkä matka, etäisyys kouluun oli lapsilla 56 kilometriä, ja silti kaikki lapsenlapset ovat saaneet tai ovat saamassa akateemisen koulutuksen. Säätiölle vielä suurkiitos apurahoista.

Mikä on mieleenpainuvuin muisto niiltä ajoilta, jolloin osallistuit aktiivisesti sukuseuran toimintaan? Superlatiivikysymykset ovat aina ihan kamalia. Monet sukukokoukset olivat kyllä mieleenpainuvia. Ensimmäinen kerta kun tavattiin, taisi olla Airistolla vuonna 1974. Mieleen jäi kokous myös meillä kotona, lapsuudenkodissani, Liedon Pokkolan kylän Pakulassa vuonna 1983. Meidän äiti Sirkka Saarinen oli siinä pääpuuhaaja. Histalla minut värvättiin yhtäkkiä pitämään tervetuliaispuhe, johon en ollut yhtään valmistautunut. Liedossa Kurkelan kylän Syyrillä Pertti ja Saara Pakula olivat isäntänä ja emäntänä. Liedossa olimme katsomassa näytelmääni Balladi Tootulan Jalmarista. En tosiaan osaa mainita sitä mieleenpainuneinta muistoani.

Mitä olet mieltä lasten ja nuorten lukutaidosta?

Minulla ei ole nykyään paljonkaan kosketusta nuoriin. Uskon kyllä, mitä opettajat puhuvat. Kirjailija ja äidinkielen lehtori Tommi Kinnunen kertoi äskettäin radiossa luettaneensa oppitunnilla Väinö Linnan Tuntematonta. Hetken luettuaan muuan tyttö sanoi, ettei hän voi lukea eteenpäin, kun hän ei tiedä, mitä sana 'usva' tarkoittaa. Poikaoppilas puolestaan ihmetteli, mitä armeijan palvelukseen tuleva riisui, kun riisui ulsansa.

Itsenäisyyspäivän aikaan luettiin Tuntematon ääneen Arenassa. Radiotoimittajat keskustelivat siitä etukäteen, ja ilmeni, ettei kumpikaan ollut teosta lukenut. Kirjan filmatisointeja he kyllä olivat

nähneet. Nolotti kyllä heidän puolestaan. Vaarassa on, että kuva voittaa sanan. Pitkän tekstin lukeminen vaatii pitkäjänteisyyttä ja keskittymiskykyä. Sitten pitäisi vielä ymmärtääkin lukemansa.

Suomen kielen asema tieteen kielenä huolestuttaa myös. Yliopistojen väitöskirjat laaditaan nykyään yleensä englanniksi, vaikka aihe käsittelee suomalaista kansanperinnettä.

Sukuseuran hallitus Sauvossa. Edessä vasemmalla Ulla Jaakkola, Kyllikki Raatikainen, Outi Nieminen. Takana vasemmalla Christina Muurinen, Jukka Kahila, Matti Äärilä ja Leena Helttula. Kuva: Marja-Riitta Perttula.

Säätiön hallitus kokoontui Espoon Keilaniemessä keväällä 1999. Vasemmalla Mikko Ihamuotila, Matti Ihamuotila (pj), Marja-Riitta Perttula, Christina Muurinen (sihteeri) ja Timo Syrjänen. Kuvasta puuttuu Heinimaria Järvinen.

Säätiön valtuuskunta keväällä 1999.

Terttu Syrjänen ja Erkki Kuivajärvi Ylöjärvellä, Suojasten tilalla 1989.

KUMMITÄTINI MAILA PUNTTALAN ESKOLA

Kun lapsena istuin pisimmällä penkillä mitä olin koskaan nähnyt, ihmettelin valoja. Eskolan suuren tuvan seinään osui säännöllisesti auton valot. Miksi Vahdolle vievä päätie oli rakennettu noin lähelle komeaa taloa? Vasta opiskellessani historiaa ja taidehistoriaa Helsingin yliopistossa tajusin, että ei tuo talon rakennusaikaan ollut rakennuksen ohi vievä päätie, se oli tie Eskolaan. Talo oli kylän tärkeä tila aina rakentamisestaan lähtien 1700-luvulta.

Terveisiä sukuhaarasta G, Fredrika ja Matti Syyrin nuorimman lapsen Kristian Eskolan (1859 – 1920) sukuhaarasta. Olen Tuulikki Koskinen, suvun jäsen, naispuolisia jälkeläisiä seurailevaa linjaa. Isoäitini Eeva Lankila (os. Eskola) oli Kristianin tytär ja äitini Hanna-Leena Koskinen (os. Lankila) puolestaan tietysti Eevan tytär. Mutta sehän sopii, sillä tämän kirjoituksen aihe sukutilamme Eskola on ihan viime vuosikymmeniin asti ollut naisten tarina.

Kristian Eskola (Syyri-Mattila) oli perheen nuorin lapsi, joten omaa tilaa maailmasta piti löytää. Hän teki tämän konkreettisesti; osti Ruskolta ensin Mattilan tilan ja myöhemmin Eskolan – tästä tuo jännittävä sukunimirimpu, joka minua on aina kiehtonut. Kristian oli menestyksekkäs maanviljelijä, joka oli mennyt melko iäkkäänä naimisiin. Yksi perheen kolmesta lapsesta oli tuo maalaistaloissa tuiki tärkeä miespuolinen perillinen. Sitten asiat alkoivat mennä pieleen. Maailmansodan ja kansalaissodan lisäksi tuli espanjantauti, johon ainoa poika Oiva (1912 – 1919) menehtyi.

Seuraavana vuonna Eskolan riihi paloi, ja palon sammutuksessa tilan isäntä sai vammoja, joihin hän hiukan myöhemmin kuoli. Kristian Eskolan kuolemasta on lehtiartikkeli sukuseuran nettisivuilla.

Ruskon Eskola oli ja on paitsi kookas talo myös iso maatila. Kristian Eskolan leski Amanda Matilda Eskola (os. Jaakola) oli melko nuori ja erityisen pienikokoinen nainen. Kaikki odottivat, että hän myy tilan, sillä tilan jatkajaksikin oli tarjolla vain kaksi pientä tyttöä, Maila (1915 – 2005) ja Eeva (1917 – 2006). Mutta Mandi piti tilansa, palkkasi työväkensä ja kasvatti tyttärensä. Eskolan kannalta oleellinen hahmo hänen jälkeensä on isotätini ja kummitätini Maila Punttala.

Nuori Maila Eskola oli laiha, keuhkotautinen lapsi, mutta niin vain hänet lähetettiin oppikouluun Turkuun. Tämä ei ollut kovin yleistä tuohon aikaan yleensäkkään, hyvin poikkeuksellista tytölle. Minulla oli lapsena laaja sukulaisjoukko 1900-luvun alussa syntyneitä sukulaisia, mutta Maila-täti oli ainoa ylioppilas. Eikä koulutus jäänyt siihen, hän myös opiskeli agronomiksi yliopistolla, ei sekään mikään tyypillisin tuon ajan naisen urapolku. Maila oli minulle aina koulutuksellinen esikuva, varmasti kaikille meille serkuksille. Kaikkina merkkipäivinä tiesi takuulla mikä lahja tädiltä oli tulossa: klassikkokirja.

Maila alkoi ottaa vastuuta tilasta ja sota-aikaan löytyi puolisosikin, Antti Punttala, ison tilan perijä Pohjanmaalta. Mutta kuten monelle muullekin rakkaustarinalle kävi tuohon aikaan, tämäkin loppui Antin kaatumiseen jatkosodassa. Eskola ei saanut isäntää, ja Maila-täti omistautui kasvattilapsille ja sisarensa Eevan lapsille, aikanaan myös meille lapsenlapsille.

Kun kerroin kirjoittavani Eskolasta tähän sukuseuran lehteen, totesi äitini Hanna-Leena Koskinen (s. 1945) minun kirjoittavan lapsuudenkodistaan. Äidilläni oli muutenkin lapsuudenkoteja Ruskolla oikein monikossa, Eeva Lankilan puolison Onni Lankilan jo ennen avioitumistaan ostama Hongisto ja toisaalta 1950-luvulla perheen tyttöjen koulunkäynnin helpottamiseksi rakennettu Lankila Ruskonjoen rannalla. Eskola oli kuitenkin hänestä myös lapsuudenkoti, sillä pikkusisko Elinan (1948 – 1978) sairastaessa oli pieni Hanna usein isotädillä asumassa.

Eskola on pitkä, kapea perinteinen maalaistalo, joka on rakennettu aivan 1780-luvun alussa. Se on siis vanhempi kuin lähes koko kotikaupunkini Helsinki. Osin talon ikä sai varmaan isotätini Mailan kiinnostumaan historiasta ja myös sukuseurastamme, jonka aktiivijäseniä hän oli. Eskolan valtaisa tupa oli monien suvun epävirallisten kokoontumisten näyttämö, sen suuri talvella kylmänä pidetty sali puolestaan virallisempien juhlien tila, kuten kaikkien Eeva Lankilan tyttärien hääjuhlien pitopaikka. Maila-täti piti talostaan hyvää huolta, mutta jotkut ajan muotimateriaalit eivät osoittautuneet riittävän hengittäviksi, mikä nyt aiheuttaa korjausvelkaa.

Minä asuin lapsuudessani Espoossa äitini Hannan, isäni Ossi Koskisen ja veljeni Antin kanssa, mutta kävimme lähes joka viikonloppu Ruskolla. Eskolan aikoinaan tärkeää lypsykarjaa en oikeastaan muista, mutta Maila-tädin legendaarisen sonnin kyllä. Omistajansa ollessa Turussa pääsi sonni aitauksestaan ja parkkeerasi keskelle alussa mainittua vilkasta tietä. Sitä ei siitä kukaan muu saanut liikkeelle, kiltisti odotettiin langanlaihan vanhan rouvan noutavan lemmikkinsä talteen.

Nykyään asun Helsingin Maunulassa mieheni Mikko Söderlundin ja kolmen lapseni Aavan, Julian ja Velin kanssa, enkä ehdi Eskolaa kovin usein ihaillemaan. Kutsu olisi varmasti voimassa, sillä taloa asuu ja tilaa hoitaa nykyään serkkuni Juha Raatikainen tyttäriensä Annan ja Katariinan kanssa. Hänen vanhempansa Kyllikki (os. Lankila) ja Seppo Raatikainen ostivat tilan 1980-luvulla, ja nyt Eskolan tarina jatkuu Juhan perheen kotina.

Maila Punttalan muisteluita Syyrin suvusta on luettavissa Syyrin Sanomien vanhimmista nettisivuilta löytyvistä numeroista.

Tuulikki Koskinen

sukuseuran varapuheenjohtaja,

joka koettaa päästä yli siitä, että hänen nimensä puuttuu sukuseuran hienosta sukutaulusta, vaikka siellä on nuorempiakin suvun jäseniä!

Tämä kirjoitus on omistettu joulukuun 2024 alussa kuolleelle isälleni Ossi Koskiselle (1942 – 2024), joka ei suostunut purkamaan Eskolaa, vaikka lapsuuden mäyräkoirani oli eksynyt sen perustuksiin.

Tuulikki Koskinen

RIKHARD-SETÄ YLÖJÄRVEN SUOJASSA

Kirjoittanut Kirsti Kuivajärvi

Meeri Ihamuotila muisteli pyynnöstäni 1960-luvun kahta talvea, jolloin Rikhard-setä asui Ylöjärven Suojasissa Meeri ja Jaakko Ihamuotilan kodissa. Meerin muistikuvien mukaan oli vuosi 1967 tai 1968, kun Rikhard-setä soitti useita kertoja Jaakolle ja pyysi, voisiko hän tulla talvikaudeksi Suojasten tilalle asumaan. Kesät setä asui maatilalla Vaarniemessä. Ajatus tuntui Meeristä ensin mahdottomalta, kun perheen lapset olivat aivan pieniä, ja maatalossa oli muutenkin kiirettä tilan töissä. Tilalla oli aina pari maatalousharjoittelijaa täysihoidossa, joille tarjottiin ateriat perheen kanssa saman pöydän ääressä. Rikhard-sedän toivomuksesta hänen pyyntönsä kuitenkin suostuttiin. Setä oli tuolloin noin 87-88-vuotias. Hän kuoli 91-vuotiaana Turussa vuonna 1972.

Rikhard-sedälle järjestettiin huone kodin ruokasalista. Setä toi mukanaan hänelle rakkaan tuolinsa, jonka hän sittemmin jätti Suojasiin. Tuoli on edelleen käytössä Meerin pojan Jannen kodissa. Kuulemma hyvä tuoli onkin!

Sedän päiväohjelma mukautui hyvin tilan päiväohjelmaan. Setä söi ateriat samassa pöydässä perheen ja harjoittelijoiden kanssa. Aamiaiselle hän saattoi tulla hieman myöhemmin, kun muun talonväen päivä alkoi jo kovin aikaisin. Aamupalan yhteydessä hän halusi aina viisi liotettua luumua. Joka päivä setä teki kävelyretken. Lounaan jälkeen hän otti pienen päivälevon. Saunassa setä kävi yhdessä Jaakon kanssa. Meeri muistelee Jaakon kertoneen, kuinka ketterä setä oli. Hän oli saunassa yhdellä jalalla seisten ilman tukea pessyt jalkansa.

Setä viihtyi paljon omassa huoneessaan. Hän luki lehtiä, seurasi talouselämän asioita, muun muassa pörssiosakkeiden kehityksen seuranta oli hänelle tärkeää. Meeri muistaa sedän sanoneen, että ”Fordin osakkeet eivät petä koskaan”. Setä myös kirjoitti kirjeitä. Meeri muisteli, että sukulaispoika kävi aina sedän asioilla postittamassa kirjeitä tai ostamassa mm. postimerkkejä. Setä istui mielellään myös tuvassa katselemassa lasten leikkejä. Itsekin muistan Suojasissa mummulassa käydessäni (mummuni Liisa asui Suojasten talon toisessa päässä), että setä istui tuvassa lähellä ikkunaa ja seurasi muiden toimia. Juurikaan hän ei silloin puhunut mitään. Meeri kertoi, että setä piti lapsista, eikä lapsista ollut hänelle häiriötä, vaikka lasten touhuista ääntä saattoikin lähteä. Perheen vanhin lapsi, Maarit, oli tuolloin noin 6-vuotias. Hän on kertonut, ettei muista tuosta ajasta juuri muuta kuin että vanhemmat komensivat lapsia, ettei saanut liikaa metelöidä.

Rikhard-sedän asuessa noina kahtena talvikautena Ylöjärven Suojasissa hänellä kävi myös sukulaisia vierailulla. Muun muassa Eva ja Mikko Ihamuotila kävivät ja pitivät muutenkin häneen yhteyttä. Meerin äiti, Elsa Ollikainen kävi Suojasissa usein auttamassa lastenhoidossa ja taloustöissä ja hän tutustui myös setään ja auttoi myös häntä. Heistä tuli hyvät juttukaverit ja setä toivoi, että olisi saanut Elsasta taloudenhoitajan itselleen Turkuun. Elsa ei kuitenkaan halunnut muuttaa Turkuun.

Millainen ihminen Rikhard-setä oli?

Meeri sanoi, että setä oli kuin 'tervaskanto'; hänestä näki, että hän oli nuorempana paljon liikkunut metsissä ja maatilallaan. Meeri piti häntä määrätietoisena, hyvin viisaana ja lämminsydämisenä. Setä nautti perhe-elämän ja lasten seuraamisesta, kun hänellä ei ollut omaa perhettä. Meeri arveli, että setä oli hieman yksinäinen, kaipasi perheyhteisöä ja tästä syystä hän ehkä halusikin tulla Suojasiin asumaan noina kahtena talvena.

Näiden talvikausien jälkeen Jaakon ja Meerin perhe ja Rikhard-setä pitivät yhteyttä toisiinsa muun muassa puhelimitse. Koko perhe vieraili sedän pyynnöstä Turussa sedän luona Mikonkadulla. Setä piti hyvin tärkeänä, että vieraille tarjottiin lounasta, jonka sitten taloudenhoitaja laitto. Perhe kävi myös sedän maatilalla.

Rikhard-setä kodissaan Mikonkadulla

Meeri Ihamuotilasta

Meeri Ihamuotila, o.s. Ollikainen, on syntynyt vuonna 1940. Hänestä tuli Suojasten tilan nuori emäntä vuonna 1960, jolloin Jaakko Ihamuotilan ja Meerin häitä vietettiin. Heillä on kolme tytärtä ja poika, lapset syntyivät vuosina 1961-67.

Meerin tausta on mielenkiintoinen ja osa Suomen dramaattista historiaa. Meerin vanhemmat asuivat Sakkolassa, Karjalassa ja perhe joutui kahdesti lähtemään sieltä evakkoon sodan jaloista. Ensimmäisen kerran perhe päätyi evakkomatalla Urjalaan ja jatkosodan aikana palasi takaisin Karjalaan. Jatkosodan lopulla uusi evakkomatka johti Saarijärvelle. Sieltä perhe muutti Kuruun, jossa Meeri kävi kansakoulua pari vuotta. Sitten perhe muutti Ylöjärvelle. Meeri opiskeli Lempäälän kotiteollisuus-koulussa ja kihlusaikanaan Ahlmanin emäntäkoulussa.

Meeri muistelee nuoren emännän töitä Suojasissa ja kertoo, että töitä oli valtavan paljon. Lapset olivat pieniä ja talo oli iso. Maatalousharjoittelijoita oli muutamia ja heille laitettiin kaikki ateriat. Alkuvaiheessa oli muutakin työväkeä silloin, kun vielä oli karjaa.

Myöhemmässä vaiheessa, kun maanviljelyksestä keskeisellä paikalla Ylöjärven kirkonkylässä oli luovuttava, Meeri kouluttautui 40-vuotiaana hierojan ammattiin. Hän erikoistui hermoratahierontaan ja jäsenkorjaajaksi.

Meeri on aina ollut liikunnallisesti aktiivinen. Edelleen hän käy Ylöjärvellä seniori-tanssiharjoituksissa ja -esityksissä. Lapset ja kymmenen lastenlasta samoin kuin neljännen polven kahdeksan lapsenlapsenlasta ovat rakkaita.

Kiitos Meerille Rikhard-sedän muistelusta!

Meeri Ihamuotila, taustalla Ylöjärvi-ryijy

MATILDA IHAMUOTILAN MUISTOSÄÄTIÖ
MYÖNNETYT STIPENDIT 2024

Matilda Ihamuotilan muistosäätiön hallitus on 25.11.2024 pitämässään kokouksessa myöntänyt apurahoja seuraavasti:

A-haarasta oli yhteensä 13 hakijaa ja saajaa. Apurahoja myönnettiin yhteensä 20 500€.

Nimi	Myönnetty summa
Ihamuotila Anna	1500 €
Ihamuotila Emil	2000 €
Ihamuotila Fabian	1500 €
Ihamuotila Johannes	1500 €
Ihamuotila Markus	1500 €
Säynäväjärvi Aaro	1500 €

B-haarasta oli yhteensä kolme hakijaa. Apurahoja myönnettiin yhteensä 5000 €.

Kukaan hakijoista ei ole antanut lupaa julkaista nimeään.

SUKUSEURAN JOHTOKUNTA 2024

Puheenjohtaja Jukka Kahila

Suuntakuja 3, 15870 HOLLOLA
Puh: 03-7804059, työ 03-5538441,
Gsm 040 8411739
Email: jukka.kahila@huurre.com

Kokoussihteeri Janne Rajala

Puistokuja 3 A 14, 05400 JOKELA
Gsm 044 278 7070
Email: janne.rajala@saunalahti.fi

Varapuheenjohtaja Tuulikki Koskinen

Malkapolku 4B, 00630 HELSINKI
Puh: 040 591 7067

Rahastonhoitaja Antti Pakula

Pahkalaukkaantie 731, 21360 LIETO AS.
Gsm 040 7578665
Email: antti.pakula@kolumbus.fi

Sirkka Vainio

Paavaistentie 7, 21290 RUSKO
Puh: 02-4322130, Gsm 0400 798 677

Ulla Vesander

Kumpulanportti 3 C 11, 00520 HELSINKI
Puh: 09-799915, Gsm 050 323 5433
Email: uvesander@netti.fi

Marja Äärilä

Pekolanraitti 8 E 42, 30100 FORSSA

Sini Fabre

Pehtorinkuja 6, 21280 RAISIO
Email: sinifabre4@gmail.com

Webmaster Matti Saarinen

Pokkolantie 21, 21420 LIETO
Puh. 0400829417
Email: matti.saarinen@elisanet.fi

Syyrin Sanomien toimittaja

Sini Fabre
Pehtorinkuja 6, 21280 RAISIO
Email: sinifabre4@gmail.com

Fredrica ja Matti Syyrin sukuseura

<http://www.syyrinsukuseura.com>

Perustettu 16.9.1984

Kolme herrasmiestä puun varjossa. Vasemmalla edesmennyt Mikko Ihamuotila, keskellä edesmennyt Jaakko Ihamuotila ja oikealla Risto Ihamuotila. Kuva: Marja-Riitta Perttulan kuva-arkistosta.